

Póni

Megszabták, mekkora lehet egy írás. Legföljebb húsz sor. Amennyire ló a póni, annyira írás a húsz sor. Irjunk tehát a pónilóról.

Itt köröz az ablakunk alatt. Valami nagyon okos gazdasági vállalkozás fogta be a szerszámba. Kicsike kocsi is szerkesztettek utána, két kereke van csak, de négy gyerek fér bele egyszerre. Aprócska gazdája kantárnál fogva vezeti. Azért az öt percért fagyilaltot is mérnek a garázsucukrázdában, de most nem kell a fagyilalt senkinek. Figyelem, mit esznek rajta egyáltalán. Hogy kicsi? Hogy ez is ló? Hogy izgulni lehet rajta? Mi is szeretjük a lovat annak idején, de mi falusiak vol-

tunk. Megvan! A gyeplő, az a pláne. Mind a négyen fognak rajta valamit. Hiába húzzák jobbra, hiába húzzák balra, a póniló csak a póniemberre hallgat. Öt percél nem tart tovább egy forduló, az időt is póniban mérik, de egy autót adnának érte. Mit lehet kezdeni egy kocsival? Gubbasztani lehet benne, azt is csak a hátsó ülésen. És a pónilóval. Röpköd a boldogságtól minden gyerek. Amikor mégis elfogynak a várakozók, hirtelen profilváltozás történik. Kifogják a lovat, meg lehet ülni a szőrén. A kicsi lovacska aprókat lép, jobban ráz, mint egy murakózi, de aki rajta ül, úgyse ült még murakózin.

Kicsi kell a boldogsághoz. Este minden gyerek apró lovakról álmodik.

Horváth Dezső

Hibáim és egyéb hibák

A sajtóval tizenöt éves koromban köteleztem el magamat. Rövidnadrágos srác voltam. Akkor jelent meg az első költeményem a Tiszatájban. A második az Alföldben, és ekkor történt az első hiba. Egy húsvéti versembe szerkesztették bele a következő mondatot: „Föltámad árvaságom a papucsillatú esőben”. Az eredeti sor így hangzott: „pacsullatú esőben”. A Tiszatáj akkori főszerkesztője, Ilia Mihály javasolta, reklámjuk meg az ügyet. Nem tettem. Elég, ha az emberen egyszer nevetnek.

Életem egy korszakában rádióriporter voltam. Mester Akos kollegám — a hajnali műsor szerkesztője, akinek munkatársa lehettem — föl szólított 1973. december 6-án, tudjam meg, késnek-e a vonatok. A vonatok persze késnek. Csak hát, nem jó helyről tájékoztam. Megkérdeztem a vasúti főmenetirányítót, aki nagy tisztelettel közölte, Győr városának térségében a rettenetes havazás miatt késnek a vonatok. Elindultam lefelé a négyes stúdióba, szalagra mondtam a hírt, ami el is hangzott. És elhangzott Tóth Pálnak, az akkori győri rádiódúdosítónak a mondata is a telefonban — az adás után két perccel. Így hangzott: „Na, ne hülyéskedjete gyerekek! Ezen a környéken, mondjuk három éve nem esett hó!”

Azóta tudom, hogy nem választottam könnyű szakmát. És ennek ellenére mondom: a világ legszebb szakmája.

Petri Ferenc

Nem lehet kukoricázni

Alighogy az újsághoz kerültem, a volt Szeged járás területén igyekeztem minél előbb sok téessze eljutni, személyesen megismerkedni „kenyéradó” munkatársaimmal, növénytermesztőkkel, elnökökkel, jó beszédű parasztemberekkel. (Ha úgy tetszik, mezőgazdasági dolgozókkal.) Legtöbb helyen szívélyesen fogadtak, hamar sikerült megtalálni a beszélgetés fonálát, néha egy csésze kávé is előkerült. Már-már diadalmenetnek hittem parolázó körutamat, amikor az egyik helyen a kölcsönös jó napot után hosszú csend következett. Végül kibökte az elnök elvtárs, hogy mit akarok én itt tulajdonképpen. Nem bizalmatlan ő — lesújtóan végigmért a tekintetével —, de abból még mindig rossz származott, ha újságíró betette ide a lábát. Pár éve itt járt a kollégám és „beleírta” az újságba, hogy csenevész a kukoricájuk és gazos. Igaznak igaz volt, de mellette a másik tábla sokkal szebben mutatott. Ilvenek az újságírók, mindenben a hibát keresik.

Hát így van ez. Azt a kukoricát már régen megették a malacok, de az írás örök időkre megmaradt. Csak mondja valaki, hogy a hírlapíróknak nem adatik meg maradandót alkotni.

Tóth Szeles István

Szófejtő

Csoda — Tizenhét év a pályán (de ez is csak 3 napig...)
Sport — Labdarúgás, futball a foci. Mindhármát egyformán...
Barátság — Vau... vau... — cici... cicc...
Szerencse — Hetente kétszer (pénteken délelőtt 10-kor és vasárnap este 8-kor) elkerül...
Igazság — Borban az...
Vágyak — Maszek kínai

Mindennap!

Testvéri országban jártam, testvérvárosunk testvérlapjánál. Nagyszerű programot szerveztek, sokat láttam, még többet tapasztaltam. Csak a vodka volt mindig egy pohárral több. Így érkezett el a búcsú. Körbeültük a hatalmas asztalt, s csak akkor vert ki a hideg veríték, amikor a főszerkesztő kivette a hűtőszekrényből a szolicsnáját. A rendtartást már ismertem: tölts — Fel! Vigyázz! — tölts — ürítés. Mit tehettem?! Az első pohárral a világ békeszerető népeire üritettük (ez még elmevalahogy); a másodikat a két nép barátságára (erre is muszáj inni), a harmadikat a testvérvárosok gyümölcsöző... inni kell!), a negyediket a két lap együttműködésének... (szűkül a kör — reménykedtem —, tán az utolsó...) A főnök láthatta rajtam, hogy gyöngyözök a homlokomban. Odafordult a soros tősnél, s kedvesen felmentett a forduló alól, majd emelte poharát a nemrégiben nyugalomba vonult és az újonnan kinevezett főszerkesztőimre...

A repülőterem megkérdezte az egyik kolléga, milyen embernek ismertem meg a főnöküket. Mit mondhatam? „Egy bizonyos, nem mindennapi ember!” — vágtam ki magam. „Ez így igaz!” — bólintott rá. — És most képzeld el, hogy nekünk mindennap ezzel a nem mindennapi emberrel kell együtt dolgozunk.” Valahogy így vagyunk ezzel mindannyian — mindennap!

Tandi Lajos

Mellbedobással

Bevezetőül feltétlenül el kell mondanom, hogy jelen sorokat erős sürgősségi kényszer hatására kezdtem el írni. A „kicsit” ugyanis nálunk (is) mindenből kihagyják, így, mikor már majdnem késő volt, akkor kérték (de azonnal!) a hitvallásomat. En nem tudtam, hogy 75 éves a Délmagyarország, nekem számolni nem volt időm az itt töltött eddigi egy évem alatt —, csak írni. Most például mellbedobással. Na, de a lényegtől, a hitvallástól kicsit elkanyarodtam...

Azt hiszem, azért is lettem sportújságíró, mert, ha már nekem nem sikerült a csúcsra jutni... Pedig, nagyon tehetséges sportoló voltam, meg vagyok (hű, most fogják a fejüket a Postás-kosarasok!), csak sosem fedeztek fel... Szóval akkor legalább közelről láthassam, ami a „nagyoknál” történik. Igaz, néha, azt gondolom: Bár ne látnám! Ilyenkor aztán Balczóra gondolok, pontosabban BALCZO-ra, akinek neve számomra a tisztá, igazi sportot, a gondolkodó sportembert jelenti. Amiért, akiért rajongani lehet és kell! Mert írni is csak arról igazán jó, ami közelít a sport — manapság gyakran rosszszul értelmezett — valódi lényegéhez.

Gyürki Ernő

Balogh Tamás

A hivatás motivációi

Gyermekkorom óta a sport közelében élek, apám oltotta belém szeretetét. Elversenyző ugyan nem lett belőlem, mégis hálásan gondolok a zöld gyepen, a palánkok alatt eltöltött, felejthetetlen emlékekkel megajándékozó évekre. A sport vezérelt e pályára, az újságírói hivatásnak köszönhetem, hogy a csak önmaguk szórakoztatásáért sportoló emberektől kezdve olimpiai és világbajnokokkal kerülhettem közeli ismeretségbe, sőt — és ezt túlzás nélkül állíthatom — barátságba.

Kegyes volt hozzám a sors, mert ifjúkori barátom, az egykori NB I-es labdarúgó, azóta sportbeviszként is elismert dr. Berkes István révén élő barátságot köthettem egy világklasszissal, az olimpiai bajnok birkozóval, dr. Hegedűs Csabával. Olyan ember, akinek személye, természetes közvetlensége nélkülöz minden mesterkéltséget, meleg szívű, előzékeny és udvarias, mélyről izzóan szuggesztív — nagy hatással volt és van ma is rám.

Nyílttér helyett

Több tárcám szövívőjeként szerepelt egy csokornyakkendős férfi, aki a sarki kocsmá pléhszegélyét támasztván adta elő történetét. Persze nem ingota. Minden egyes anekdota elején, közepén és végén sört rendelt a kontómra. Csokornyakkendője után Propeller úrnak becézték. Kedvenc szavajárása pedig: — Csaps! Szorítsa ki a levegőt két krigliből!

Elárulom, hogy a nevezett urat egyszer láttam életemben, még pécsi újságíró koromban. Viszont „szövívőként” megtartottam idehaza is a Délmagyarországban. Olykor-olykor kaptam egy-egy levelet, amelyben érdeklődtek; melyik sarki kocsmáról van szó, s ki az a Propeller úr? Sőt, olyan levél is érkezett, amelyben korrigálták a történetet, mondván, hogy nem úgy mondta el a nevezett Propeller, ahogyan én közreadtam. Egy idősebb férfi (csokornyakkendős) szemé-

A mi fajtánk sokféle jutalmat kaphat az élettől. Nem ritkán rossz szót, méltatlan megjegyzést, mert a dolgok a sportpályákon sem az érzékelhető felszínen dőlnek el. „A siker, a bukás mindig kicsit mást is jelent, s mindenféle céllal valahogy úgy vagyunk, mint magunkban az idővel: nem tudjuk folyamatban megélni.”

Gyürki Ernő

Kudarc

A számítástechnika világában tett bolyongásaim során talán a legérdekesebb számomra egy egyszerű kis szerkezet volt. Különböző chipekből a szemem előtt szerelték össze a MAV szakemberei. Ők a teherszerelvények felírására használták. A szolgálattevő csak sétált a két vonat közti vágányközön és billentyűzte az adatokat. Az irodában aztán összekötötte a kéziszerkenyűt a fővárosi aggyal. Ettől kezdve az ország összes vasutas termináljától

meg lehetett kérdezni, milyen áru várakozik a szegedi kertes vágányon.

Néhány nap múlva az egyik szövívőben érdeklődtem a külföldi szakemberekkel végeztetett munkaszervezésről. Az újdonság lényegéhez tartozott, hogy ezentúl a munkások maguk vezetik a kimutatást a teljesítményükről. A szervezők éppen azon tanakodtak, hogy 30 vagy 35 fokos legyen a felíróvet tartó tábla dőlésszöge ahhoz, hogy minél kevesebb idő teljen el az írogatással. Gondoltam, itt az idő, amikor egy információ közvetlen gazdasági hasznot hozhat. Meséltem néhány szót az ügyes szerkezetéről. A gyáriak pedig állították, hogy a leírás alapján is bizonyos: az ő igényeiket kielégíti a találmány.

Nemrég jártam a szövívőben. A szövívők a gép mellől néhány métert sétálnak az asztalhoz, ahol kikeresik, hogy melyik ceruzának van hegye, megkeresik a megfelelő rubrikát, beírnak és sétálnak vissza.

Gazdag István

Böle István

Pályamódosítás

Újságírói múltamnak egyik érdekes epizódja éppen a pályaválasztáshoz fűződik. Bölcsész diplomával a zsemben arról álmodoztam, milyen jó lenne azokat az európai kultúrcentrumokat felkeresni, amelyek öt éven keresztül az egyetem padjaiban megizzasztottak. London, Párizs, Róma... gyors fejszámolást végeztem 1970-ben, és hamar rájöttem, egyéves lehetséges jóvedelem a vasúti jegyre sem elegendő.

Persze egy fillérem se volt, mert éppen azon tanakodtam, elmenjek-e szülővárosomból, Szegedről egy távoli vidékre 1300 forintos havi apanázsért tanítani. Gallotti György barátom ekkor állt elő a nem mindennapi tippel, „Mici, legyünk benzinkutasok”. Tetszett az ötlet, gondoltam, valamelyik Afór-kút-

nál rövid idő alatt összeverhetem az útravalót. Előtanulmányokat végeztem, a kutások mindenütt sirtak, aztán egy cimborá segítségét, valóságos aranybánya ez a szakma.

Igy szántam rá magam, és bekopogtam az egyik főnökhöz. Nem sokat tehetőriázt, megmondta világosan, tegyek le ötven ezer forintot, másnap már beállhatok. Csak annyit választottam: ennyi stexből a francia tengerparton nyaralhatnék. Felhíborodásomat aznap este a Hági sörözőben Veress Miklóssal együtt kőbányai világosba fújtattam. Ő unszolt, írjam meg a sztorit. Első emlékezetes cikkem a „Csak ötvenezerért” volt — így bujt ki belőlem az újságíró. Tizenöt év alatt megtanultam: értelmiséginek lenni létudat.

Halász Miklós

Tördelő

Adataimat kellett bediktálnom egy alkalommal a hivatalban. Amikor a foglalkozásomat mondtam, az idős ügyintéző fölöttel homlokára a szemüvegét és így szólt: — Azt még értem, hogy szerkesztő, de mit kell magának közben tördelnie? — Felelek a Délmagyarországnál a külpolitikáért és elkísérem az újságot a nyomdába is. Többször kérdezték már tőlem ismerősök, barátok, hogyan „csináljuk” a sajtóhibát. Egyáltalán, hogyan lesz a piaristából piarista, a geotermikusból geotermikus, a repülőgépkatasztrófából repülőgépkatasztrófa, a pakettből plakett vagy parkett, stb.

Ekkor én sejtelmesen mosolygok, mert ők nem tudják, milyen sokféle alakban tud megjelenni a nyomda ördöge. Lehet szép, csinos nő, kékszemű, göndörhajú férfi, kopasz és szemüveges, fiatal s öreg is. Éjszakánként többen is közelharcot vívunk vele. Előfordul ugyan, hogy ő győz, de most aláírással vállalom felelősséget: ebben a néhány sorban nincs, nem lehet sajtóhiba!

Turi József

Tilos!

A legtöbb vállalatnak sok a takargatnivalója. A vezetők ugyanis — tisztelet a kivételnek — igencsak félnek a fényképezéstől. No, nem attól, hogy őket fényképezik, dehogyan! Attól tartanak, hogy a gyárukba odatéved egy fotós, és lencsevégre kap valamit, ami amúgy mindennapos dolog náluk, de a nyilvánosság elől rejtteni iparkodnak.

Elmentünk egyszer egyik város környéki üzembe. Mondtam, fényképezni szeretnék. A portás nem engedett be. Azt mondta, engedélyt kell kérni a gyárvezetőtől. A gyárvezető nem adott engedélyt. Azt mondta, Budapestről kell kérni, neki nincs joga engedélyt adni. Hogyhogy nincs joga? Gyárvezetőnek alkalmas, engedélyt adni nem alkalmas? De a portással hiába veszekedtem volna. Azóta is töröm a fejem, mitől félhetett annyira. Ha szóba áll velem, elmondtam volna, hogy a két legjobb munkását szeretném a gép mellett lefényképezni.

Nagy László

Juhász Gyula széke

Nem bűvös, „csak” tárgy. A Bizományi tán már műtárgyként is értékelné, mert jó fél századnál több ideje szolgál. Nekem az „A” széke, ami idez és erősít a pályán. Öröm is, kőh is. Vágyak, ábrándok, sóhajok, süggédések és erőreakciók túrelmes tanúja. Nekem ifjú-ságom és öregedésem, a zsurnalisztika darab történelme. Mert: a főlzabadoslás előtti és utáni Délmagyarországban főszerkesztőké, tollforgatóké volt. Üldögélt benne — mesélte halála előtt a redakcióban járatos öreg nyomdász, Kakuzi Gé-

za bácsi — Juhász Gyula és Móra Ferenc is.

Ugy 1950 táján útan rogytanyt lett „A” széke. Selejtették, kidobták. Megmentetem, tákolgattam. S itt, a Tisza partján, a Délmagyarország mostani szerkesztőségében is rajta üldögélek. Igaz, innen is elvitték álommal az évtizedekben vagy háromszor, hogy ócskaság és semmivé nyomorítsák. Loholtam utána, hogy velem maradhasson.

Most fölújítva. Hát így együtt vagyunk. Én, meg „A” széke. Sajátom, örököltem. Talán Juhász Gyulától... Bolondéria?

Morvai Sándor

Ítélet

Tekintettel arra, hogy kenyéradó gazdám, a Csongrád Megyei Lapkiadó Vállalat négyeszeri ideiglenes érvényű munkaszerződést kötött velem, majd 1981. június 30-án meghatározatlan időre végleges státuszba helyezte a Délmagyarország című napilap, amelynek csöndes és nagyszájú, nyugodt és türelmetlen, szakállas és borostás, pattanásos és sima képű munkatársai (számszerint 28-an), próbára tettek, majd megszerették, olykor elszórakoztatták és megrikattak, mindezt el- és befogadtak, továbbá tekintettel arra, hogy népes családom, immár 10 esztendeje, kibírta — s úgy tűnik fölkészült a további évekre is — az önmagammal a munkámmal és nem utolsósorban a velük való küszködésemet, kénytelen-kelletlen elfogadta, néha elképesztő mérete, két öltő, szórakoztatásomat de maximálisan méltányolja tisztá szándékaimat, őszinte érzelmeimet, a szakmához

Mag Edit

Tóth Szeles István

Újságíróval ritkán, vagy csak tévedésből készítenek riportot. Azt hiszem, ezért maradt meg bennem a közelmúlt szokatlan emléke. Zavarban voltam, nem úgy, mint amikor én kérdezek. Rádásul kollégám nem szokványanyagot akart, így hát csak szavakat vágott a fejemhez. Mi jut eszedbe arról, hogy...
Újságírás — Napilapnál kemény kapa, hetilapnál ráérünk leadni, havilapnál szegények, meg ne szakadjanak!

éterem, maszek Porsche, maszek borítékos sorsjegy.
Utazás — naponta retur Tarjánba a 10-eszel.
Fizetés — Kisbér.
Édesség — Mézesmadzag.
Irodalom — Két ember a hóban! (Szilánkok a szarajevói télj olimpiáról...)
Bánat — Bánja a fene!
Munka — Temetném a...
Fegyelmi — Mi?... Már megint?...
Film — Keménykalap és krumplior.
Bagaméry László